

جمع آوری الکترونیکی اطلاعات

مولفان:

دکتر علیرضا محمودی

دکتر سعید کهن جواری

مجتبی محمودی

۱۳۹۵

سرشناسه: محمودی، علیرضا، ۱۳۵۵-فروردین

عنوان و نام پدیدآور: جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات / مولفان علیرضا محمودی، سعید کهن جویباری و مجتبی محمودی.

مشخصات نشر: تهران: اندیشه دانش، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهر: ۱۳۶ ص: مصور، جدول، نمودار

شابک: ۶-۸-۹۳۳-۶۰۰-۹۷۸ قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

فیا: کتابنامه: ص. [۱۳۸-۱۳۶]

موضوع: پایگاه‌های اطلاعاتی - جستجو

موضوع: منابع اطلاعاتی - جستجو

موضوع: ذخیره و بازیابی اطلاعات

شناسه افزوده: الف- کهن جویباری، سعید، ۱۳۰۰، ب- محمودی، مجتبی، ۱۳۶۵-

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ج۸/م۳/۱ ZA۴۲۰

رده بندی دیویی: ۰۲۵/۰۴ شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۹۰۸

عنوان: جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات

مولفان: دکتر علیرضا محمودی، دکتر سعید کهن جویباری، مجتبی محمودی

ناشر: اندیشه دانش

صفحه آرا: انتشارات اندیشه دانش

طرح جلد: رامین فرامرزی

چاپخانه: پارت

سال نشر: ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه شابک: ۶-۸-۹۵۳۴۵-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای انتشارات اندیشه دانش محفوظ می‌باشد، هر گونه تکثیر و کپی غیر مجاز، پیگرد قانونی دارد.

تهران: میدان انقلاب- خیابان ۱۲ فروردین- بعد از تقاطع وحید نظری- ساختمان فروردین- پلاک ۲۸۶، طبقه دوم - واحد ۷ تلفن مرکز پخش: ۰۹۳۰۶۷۶۲۹۵۳-۵۵۰۳۲۲۰۸

پیشگفتار

با پیشرفت سریع علوم و فنون، انتشار منابع علمی به طور قابل ملاحظه‌ای رو به افزایش گذاشته و هر روز شاهد تولید اطلاعات بیشتری در همه زمینه‌ها به شکل‌های چاپی، الکترونیکی و دیجیتالی هستیم. از سوی دیگر، توسعه و پیشرفت هر کشوری در زمینه‌های علمی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به استفاده صحیح از اطلاعات جدید وابسته است. نتیجه کوشش‌های تحقیقاتی ممکن است به صورت‌های مختلف در قالب مقالات مجلات، کتاب، گزارش‌های تحقیقی، پایان‌نامه‌ها، منابع الکترونیکی و جز اینها ارائه شود. افزایش روزافزون انتشارات و توسعه رشته‌های علمی مشکلاتی جدی در دستیابی به اطلاعات منتشر شده در فضای اینترنت و وب به وجود آورده است. حجم فزاینده اطلاعات، افزایش تعداد استفاده کنندگان بالقوه و بالفعل و عبور اطلاعات از موانع مسافت، حق انحصاری تولید، زبان و مرزهای سیاسی از مهمترین عواملی هستند که باعث پیچیدگی در جمع‌آوری و بازیابی اطلاعات می‌شوند. بدون مهارت‌های شناسایی و اطلاع‌یابی منابع اطلاعاتی، کار جمع‌آوری با توجه به حجم انبوه اطلاعات دشوار و گاهی غیر ممکن می‌شود.

کتاب جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات از پنج فصل تشکیل شده که فصل‌های آن به شرح زیر می‌باشد: در فصل نخست: این اثر درباره اصطلاحات اینترنتی، شامل مباحث دانلود، روش یافتن فایل‌های دانلودی در اینترنت، آپلود، فرامتن، آی پی، یو آر ال، مرورگرها، کوکی‌ها و همچنین فایل‌های اینترنتی بحث نموده است. در فصل دوم: ابتدا درباره تعاریف، تاریخچه، انواع و مفاهیم اساسی وب بحث می‌کند و سپس به موضوعاتی درباره وب پنهان، وب مات، وب شخصی، وب عمیق، انواع اطلاعات موجود در اینترنت، منابع موجود در وب نامرئی، دلایل عدم بازیابی وب نامرئی توسط موتورهای کاوش و همچنین شیوه اطلاع‌یابی در وب نامرئی می‌پردازد.

در ادامه در فصل سوم: ابزارهای جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات و تکنولوژی‌های جمع‌آوری اطلاعات، و همچنین جمع‌آوری اخبار الکترونیکی، خبرگزاری‌های اینترنتی، منابع خبری، روزنت‌های سیاسی، خبرخوان‌های اینترنتی، جمع‌آوری اخبار از طریق RSS و موتورهای جست‌وجو را مورد بررسی قرار می‌دهد. در فصل چهارم: از جست‌وجوی اطلاعات در محیط وب، جست‌وجو و بازیابی اطلاعات، جست‌وجوی اطلاعات در اینترنت، ابزارهای بهبود جست‌وجو، مهارت‌های اطلاع‌یابی و فرآیند جست‌وجوی و اطلاع‌یابی بحث شده است. در فصل پنجم: درباره ابزارهای جست‌وجوی اطلاعات اینترنتی، که شامل موتورهای کاوش، رادماهای به‌صورتی، ابر موتورهای کاوش، بحث شده و همچنین در ادامه درباره محدودیت‌ها و مزایای ساختار ابزارهای جست‌وجوی اینترنتی بحث شده است. کتاب حاضر ثمره راهنمایی معتمدان و اساتید گرانمایه که بدون کمک آن‌ها توفیق انجام این خدمت نصیب نمی‌شد. بر سود فرنی دانیم از زحمات آنان تشکر کرده و بدین سیله قدران محبت‌های آنان باشیم.

با سپاس فراوان

دکتر علیرضا محمودی	دکتر سعید کهن جویباری	محمّد محمودی
کترای علم اطلاعات و دانشاسی	دکترای مدیریت فرهنگی	کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی
mahmood88@gmail.com	kohan.saeed@yahoo.com	mahmood82060@gmail.com

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: اصطلاحات اینترنتی
۱۵	مقدمه
۱۵	سرور
۱۶	آن لاین و آف لاین
۱۶	دانلود و آپلود
۱۶	دامنه یا حوزه
۱۷	آدرس «آی پی»
۱۸	یو. آر. ال
۱۸	فرامتن
۱۹	اف. تی. پی / پروتکل انتقال فایل
۱۹	پی. دی. اف
۲۰	مرورگر / گشت زن
۲۰	کوکی ها
۲۱	روش دانلود اطلاعات از اینترنت
۲۱	روش یافتن فایل های دانلودی در اینترنت
۲۳	روش دانلود کامل یک سایت
۲۳	شناخت انواع فایل های اینترنتی
۲۵	برخی مفاهیم و اصطلاحات حوزه SEO
۳۰	خودآزمایی

۳۱	صل دوم: وب و مفاهیم آن
۳۳	مقدمه
۳۳	تاریخچه وب
۳۴	وب
۳۵	مفاهیم اساسی در وب
۳۹	انواع وب
۴۲	وب نامرئی پنهان
۴۴	وب مرئی
۴۴	چرا از اصطلاح وب نامرئی استفاده می شود
۴۵	بخش های تشکیل دهنده وب پنهان
۴۶	وب مات
۴۷	وب عمیق
۴۷	وب ملکی
۴۸	وب خصوصی
۴۹	وب واقعا پنهان
۵۰	بایگاه داده قبل جست و جو
۵۰	انواع اطلاعات موجود در اینترنت
۵۱	منابع موجود در وب نامرئی
۵۲	دلایل عدم بازیابی و نمایه سازی وب نامرئی توسط موتورهای کاوش
۵۳	راه حل های برطرف کردن عامل وب نامرئی در وب فارسی
۵۳	شیوه های اطلاع یابی در وب نامرئی
۵۴	چگونه از وب نامرئی اطلاعات استخراج کنیم
۵۵	ویکی ها

۵۸	مواد وب پنهان از نقطه نظر فنی
۷۷	فصل سوم: ابزارهای جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات
۷۹	مقدمه
۷۹	جمع‌آوری الکترونیکی اخبار
۷۹	منابع خبری
۷۹	وب سایت های خبری
۸۰	خبرگزاری های اینترنتی
۸۰	روزنت های سیاسی
۸۱	وبلاگ ها
۸۲	خبرخوان های اینترنتی
۸۲	RSS ها
۸۲	نسخه اینترنتی روزنامه های چاپی
۸۳	تکنیک های کلیپینگ
۸۴	تحلیل محتوایی
۸۴	افکار سنجی
۸۴	تکذیبه های خبری
۸۴	واکنش سریع به روزنت ها
۸۵	برون سپاری
۸۵	جمع‌آوری اخبار از طریق RSS
۸۵	خبرخوان (RSS Reader) چیست؟
۸۶	موتورهای جستجو و اینترنت
۸۶	پست الکترونیک
۸۸	خودآزمایی

۱۹	فصل چهارم: جست و جوی اطلاعات در محیط وب
۹۱	مقدمه
۹۲	جستجو و بازیابی
۹۲	جستجو
۹۲	بازیابی اطلاعات
۹۳	جستجوی اطلاعات در اینترنت
۹۳	رفتار
۹۴	رفتار اطلاع یابی
۹۸	فرآیند جست و جو و اطلاع یابی
۹۹	انواع جست و جو در اینترنت
۹۹	جست و جوی ساده
۱۰۰	جست و جوی پیشرفته
۱۰۰	- عملگرهای بولین
۱۰۲	جست و جوی عبارتی
۱۰۳	جست و جوی مجاورتی
۱۰۳	جست و جوی میدانی
۱۰۴	جست و جوی زبان طبیعی
۱۰۴	سایر امکانات جست و جو
۱۰۷	راهکارهای بهبود جست و جو
۱۰۸	نکات مورد توجه در زمان جست و جو
۱۱۰	خودآزمایی

فصل پنجم : ابزارهای جست و جوی اطلاعات اینترنتی.....	۱۱۱
مقدمه.....	۱۱۳
روش های بازیابی اطلاعات در وب.....	۱۱۳
بازیابی اطلاعات.....	۱۱۵
ابزارهای جست و جوی اینترنتی.....	۱۱۶
راهنماهای موضوعی.....	۱۱۷
انواع راهنماهای موضوعی.....	۱۱۸
چگونه در محیط راهنمای موضوعی (دایرکتورهای) جستجو کنیم؟.....	۱۱۹
موتورهای کاوش (موتورهای جستجو).....	۱۲۰
ساختار موتورهای کاوش.....	۱۲۰
آشنایی با موتورهای کاوش نسلی جدید.....	۱۲۳
تکنیک های جستجو در موتورهای کاوش.....	۱۲۸
برخی از مزایای راهنماهای موضوعی نسبت به موتورهای کاوش.....	۱۲۹
برخی از محدودیت های راهنماهای موضوعی نسبت به موتورهای کاوش.....	۱۳۰
ابرموتورهای کاوش.....	۱۳۱
مزایای استفاده از ابرموتورهای کاوش.....	۱۳۱
برخی از محدودیت های موتورهای استفاده از ابرموتورهای کاوش.....	۱۳۲
خودآزمایی.....	۱۳۴
فهرست منابع و مآخذ.....	۱۳۵

مقدمه

با نگاهی گذرا بر تاریخ چند هزار ساله تمدن بشری در می‌یابیم که اطلاعات و منابع اطلاعاتی یکی از عامل‌های عمده تکوین و تکامل تمدن‌ها و حکومت‌ها بوده است. جامعه‌هایی که به موقع و دریم اطلاعات مورد نیاز را تهیه، تجزیه و تحلیل کرده و از نتایج آن درستی بهره گرفته‌اند، همواره موفق‌تر از دیگران بوده و دیگر انسان‌ها و جوامع را تحت تأثیر قرار داده‌اند. تنوع، تکامل و دگرگونی محل‌ها و رسانه‌های اطلاعاتی، محققان را با حجم سترده‌ای از انواع اطلاعات رو به رو ساخته و تأثیر شگرفی بر رویکرد آن‌ها نسبت به اطلاعات قبلی گذاشته است (محمودی، ۱۳۹۴).

با تعمق در وضعیت کنونی دنیای اطلاعات در می‌یابیم که استفاده از فن‌آوری‌های جدید و یافتن اطلاعات در محیط وب، اجتناب ناپذیر است. بدون تردد ابزارهای جمع‌آوری الکترونیکی جدید، جایگاه فوق‌العاده‌ای در خدمت به جوامع دارند. از جمله این فن‌آوری‌ها، رسانه‌های الکترونیک، موتورهای جستجو و همچنین انواع ابزارهای دیجیتال و مانند آن می‌توان نام برد، که هر یک به نوبه خود انقلابی در انتقال، اشاعه و اطلاع‌رسانی به وجود آورده‌اند.

در این راستا علم ارتباطات و روابط عمومی‌ها نیز همراه با تحولات فن‌آوری‌های جدید و وسع جدیدی را مطابق با نیازهای عصر فن‌آوری‌های رایانه و شبکه جهانی در میان حدهای درسی خود قرار داده است. یکی از این دروس، «جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات» دوره کارشناسی روابط عمومی که دانشجویان ملزم به یادگیری و تجهیز آموخته‌های خود با

فن‌آوری‌های جدید اطلاعات هستند. برای تدریس واحد درسی «جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات» در دوره کارشناسی روابط عمومی کتاب مدونی در دسترس نبود و از منابع پراکنده استفاده می‌شد. با عنایت به خداوند حکیم و علیم و کار حرفه‌ای و تخصصی، تالیف کتاب حاضر توسط نگارندگان شروع شد؛ هر چند اطمینان داریم که مدرسین بسیاری هستند که صلاحیت، دانش و تجربه‌هایشان در نوشتن کتاب درسی بیش از نگارندگان است و به علم و آگاهی آنان با فروتنی اذعان داریم.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته کارشناسی روابط عمومی دانشگاه جامع علمی کاربردی به عنوان منبع اصلی درس «جمع‌آوری الکترونیکی اطلاعات» به ارزش ۲ واحد درسی می‌باشد. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی، علوم ارتباطات و دست‌اندرکاران علوم اطلاع‌رسانی، علوم رایانه نیز از آن بهره‌مند شوند.

بدیهی است در این کار کاستی‌هایی نبوده بود دارد که امیدوارم با راهنمایی ارزنده شما، بتوانم در آینده در صدد رفع بهبود آن‌ها برآیم. در خاتمه ضمن سپاسگزاری از شما اساتید، صاحب‌نظران گرامی و دانش‌پژوهان عزیز درخواست می‌شود نقطه نظرات اصلاحی خود را در جهت اصلاح کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز به پست الکترونیک mahmoodi88@gmail.com ارسال نمایید.

با تشکر

دکتر علیرضا محمودی

مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی تهران